

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

37. An votum castitatis, vel non nubendi factum à proclivi in venerem
valeat? Et in tali casu, an possit Episcopus dispensare, quia tale votum
alternativum est? Et quid, si votum non obliget præcisè ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

Et tandem queritur, quot annorum senex intelligatur, ut pro absolute obtinenda Romanum Pontificem adimulatus constringatur, sed illam possit a suo Episcopo rationabiliter impetrare? Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Ref. 2.

§. 1. Affirmatiue respondet Fagundez in Decal. tom. 1. praecept. 2. lib. 2. cap. 29. numer. 9. ubi sic ait: [sic], qui habet votum Religionis, si senex factus fuerit sexagenarius, non tenetur ad votum, ut est communis sententia: cum enim senectus ipsa per se sit morbus, sicut habens impedimentum morbi perpetuum post votum superueniens, non tenetur ad votum Religionis, sed liber ab illo manet, ut docet Sanchez tom. 1. Decalogi, lib. 4. quest. 16. n. 36. & Sotus lib. 7. de iust. quest. 2. art. 1. ad 3. & Aragonius 2. 2. quest. 88. art. 1. ad 3. ita qui in senectute incidit, liber erit a voti obligatione de ingredienda Religione. Ac proinde si quis vouerit, vel iurauerit, ut ingressum Religionem, si castitatem non seruauerit, non obligabitur ad ingrediendam Religionem, si in senectute contra castitatem peccet, cum tamen conditio posita fuerit, si quidem, cum sit negativa, & visque ad mortem poni possit, ac proinde votum confirmari videatur. Respondetur primo, per accidens istum tunc non teneri ad ingressum Religionis, cum moraliter loquendo, in ea aetate non soleant homines ad illam esse habiles, nisi tanta esset viri auctoritas, ut non obstante ea senectute indicaretur valde Religioni utilis. Respondetur secundo, illud tempus futurum vsque ad mortem in eo casu intelligendum esse moraliter, id est, vsque ad tempus habile ingressus Religionis. Cum igitur sexagenarius non sit in tempore ad Religionis ingressum requisitus, pro mortuo reputatur respectu talis voti. Ita Fagundez.

2. Nota vero, quod si post sexagesimum annum emiserit votum, teneretur adimpletorem, cum eo impedimento se obligauit: quapropter nisi superueniat maior, & notabilis debilitas, ratione aetatis, quam illa, qua tempore voti aderat, minime a voto excusabitur, ut in casu simili de voto ieiunandi dixit Narbona in Annalibus iuris, an. 60. quest. 2. n. 9. qui etiam ex hac doctrina, me citato, colligit quest. 8. n. 2. senem sexagenarium non esse ad tremens damnandum. Et merito quidemnam, ut auctor est Ioannes de Platea in l. Cum in num. 1. verso. Primum nota, C. de his, qui non implent stipendii, lib. 10. quoad arma, & militiam idem sexagenarij senes dicuntur, quia hac aetate iam vires non suppetunt ergo eadem ratione, etiam quoad trimum pecuniam, qui in praedicta aetate existunt, senes diiudicari debent.

3. Ex his etiam colligitur decisio alterius questionis, nam, ut supra satis firmavimus, certum est, Episcopum posse a quocumque excommunicationis vinculo, quomodolibet, etiam in Bulla Cena Domini, Papae reseruata, absolueri, quoties excommunicatus iustas habet excusationes, quibus ab itinere rationabiliter excusetur; ita quod, sine periculo, Apostolico se nequeat conspectu praesentare, ut in Pontificali referipto continetur, in cap. De cetero 11. & in cap. Quod de his 26. cap. Ea noscitur. 14. cap. Quamuis. 8. de sententia excommunicat. Et inter reliquas excusationis causas, quibus excommunicatione innodatus ab obligatione Pontificem adeundi iuris constitutione eximitur, aetatis fragilitatem, aut impuberum, aut seniorum recensent: habetur enim in iure ratio aetatis quoad iter faciendum, l. Continuis. 1. 7. 8. Cum ita stipulatus sum. de verbor. obligat.

4. Hoc supposito, queritur, quot annorum senex, quoad huiusmodi excusationem, intelligatur? Quidam iudicio Episcopi relinquendum affirmant, ut ipse persona qualitate inspecta arbitretur, an tale iter pericu-

lose aggredi possit, vel non. Huius sententiae fuit Barbosa in dilectanea ad cap. Si quis suadente, quest. 4. Alij vero maiorem septuagenario hoc beneficio, uti debere idem existimant, quia haec sola aetas excusationem parit numerum personalium, l. fin. C. Qui aetate, lib. 10. quare & ab itinere excusari debere scribunt, cum recta ratione personale munus dici queat. In quam sententiam inclinare videtur Stephan. Gratianus discept. forens. tom. 5. c. 80. n. 10. & aucta Tiraguellus de iure primogenit. in praefatione, n. 21. 1. ubi & illam rationem adfert: quia senes excusantur a longis itineribus. Veropar tamen haec Interpretatio traditio minime defendi potest, cum eximius itineris labor, quo frangatur, qui tam immentum iter aggreditur, merito in causa esse debeat, ut sexagenario tantumdem hoc priuilegium impartatur: nam, licet in huiusmodi aetate nonnullis robur & optima membrorum expeditio contingat, haec aded lassitudini, & infirmitati existit obnoxia, ut vix sine labore, & periculo, ne dum via perfici, verum neque proficisci valeant: idem secundum Innocentium, Syluestrum & alios optime resoluit Sayrus in Thesaur. casuum conscient. lib. 3. cap. 28. n. 23, sexaginta annos habentem senem reputari, ut pro absolute obtinenda Romanum Pontificem adire nullatenus constringatur, sed illam possit a suo Episcopo rationabiliter impetrare. Et ita etiam docet Narbona loco citato, g. 12. n. 5.

RESOL. XXXVII.

An votum castitatis, vel non nubendi factum a proclini inuenerem valeat? Et in tali casu an possit Episcopus dispensare, quia tale votum alternatiuum est? Et quid, si votum non obliget praecise ad materiam reseruata & vouentis electione, sed quia pars distinctionis non reseruata est impossibilis, potestne in tali casu Episcopus dispensare? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 102.

§. 1. Hic casus frequenter potest accidere, & Homobonus de Bonis in consulti. moral. vol. 2. part. 2. respons. 28. putat probabilem esse sententiam tale votum inualidum esse, cum ab eo fit factum cui ob inconuenientiam, & in carnis peccatum lapsus matrimonium salubrius sit; sed tu cogita, Ego puto debere illum petere dispensationem ab Episcopo, quam concedere potest, quia hoc votum alternatiuum est, scil. vel castitatis seruandae, vel non nubendi, super quod Episcopus dispensare potest, ut ex Suarez, Azorio, Lefio, & aliis docet idem Homobonus ubi supra.

2. Sed quid, si votum non obliget praecise ad materiam reseruata ex vouentis electione, sed quia pars distinctionis non reseruata est reddita impossibilis, potestne Episcopus in casu dispensare? Respondeo affirmatiue, quia id votum per se & natura sua nunquam obligauit ad partem reseruata, sed praecisa obligatio ad illam confluit per accidens ex solo facto, ratione impossibilitatis materiae. Ita Suarez de Relig. 10. 2. lib. 6. de voto. c. 2. q. 4. n. 4. 5. & Sanchez in summ. tom. 1. lib. 4. c. 40. n. 44.

RESOL. XXXVIII.

An votum Castitatis, vel Religionis factum ab eo, cui salubrius est, matrimonium ob suam inconuenientiam sit validum? Idem est de vouente non nubendi. Et an talis absque ulla Pontificis dispensatione possit matrimonium inire?

Sup. hoc in Ref. seq. in principio, sed lege eam per totam.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 3. Ref. 114. signanter §. 1. 1. 2.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 3. ref. 118. & in aliis lin: eius not. 2.

